

Hvis jeg vælger at tænke, at han er borte og væk:

Hvordan har jeg det så?

Helle Skaarup fra Thyholm har ledet natur, mad og musik i Skagen, herregården Nørre Vosborg og nu et refugium i Løgumkloster. En dag ramte sorgen. Og hvordan leder man sig selv i den?

» Skagen er et sted med mange muligheder, og jeg havde da også mange planer og idéer på vej, men nu bliver det altså ikke i Skagen, jeg skal føre dem ud i livet.

HELLE SKAARUP, NORDJYSKE, 18. november, 2004.

Af Charlotte Rørth og Henrik Bo (foto) charlotte.roerth@nordjyske.dk

Samtalen begynder, inden vi har sat os. Tiden har en ikke helt almindelig størrelse hos Helle Skaarup.

Det ses, allerede inden hun taler. I det blik, hun sender, da jeg kommer ind ad døren på Løgumkloster Refugium, hvor hun er forstander.

Genkendelsen gnistrer helt dybt og sort. Sorg. Samhørighed. Vi har begge mistet. Som så mange andre.

Var det i går? For en evighed siden? Er det sket? Hvor er de nu? Hvordan har du det? Hvordan kan vi hjælpe hinanden i sorgen?

Vores blikke er fyldt med spørgsmål, som vi nok ikke kan svare på, men vi vil gerne dele forundringen med hinanden. Selv om vi faktisk ikke kender hinanden.

Vi har kun mødtes kort i 2012 på gårdpladsen, da hun ledede herregården Nørre Vosborg som kulturcenter. Da havde jeg interviewet hendes daværende kæreste, musiker og forfatter Peter Bastian, kort tid forinden. De to mødte hinanden første gang 10. marts 2009 og blev gift 10. maj 2014.

For et halvt år siden døde han.

- Han ligger jo ikke her, siger hun, mens hun bærer bakken med kaffekopper og chokoladekage med kokoskrymmel ned gennem stuerne til pejsestuen, hvor vi sætter os over for hinanden, trækker vores kopper af bakken og skænker kaffe.

Refugiet og alt heri er fra 1961 eller i hvert fald stilmæssigt loyalt. Murstensvægge, store ruder, nålefilt i fliser, borde, stole og sofaer i eg, puderne betrukket med mosgrønt uld. Her sidder alle på protestantisk vis lige godt og det med velberådet hu, for her holdes møder og tænkes, her er retræter og tilbagetrækning, ved siden af videreuddannede folkekirkens præster og andre, der har tro på sinde.

- Han blev bisat derovre fra, nikker hun mod den næsten 800 år gamle kirke på den anden side af den smalle, blinde vej, der fører ind i anlægget med værelseslænger, hovedbygning, kirke. En lille landsby i landsbyen, et helle i verden.

- Det var en rigtig, rigtig fin ceremoni, fortsætter hun.

- Peter ville have den her. Han var så glad for kirken. For stedet her. Hans datter Olga ville gerne have ham på Assistens kirkegård i København. Så det fik vi ordnet. Han døde ovre på hospicet i Frederiksværk og blev bragt hertil. Og så tilbage igen. Der var meget praktisk, der skulle ordnes. På den ene side var det enormt fysisk og lige

til at tage og føle på og på den anden side alt mulig andet.

Som en fødsel?

- Ja. Sådan er døden også. Vi har bare meget få ord for det. Peter og jeg talte ikke så meget om døden. Vi holdt den ude i armslængde. Den var så truende tæt på. Det var først, da han døde, at jeg begyndte at reflektere. Hvor var han? Var han væk og borte? Lige efter Peters død læste jeg Bent Falks (psykoterapeut og teolog, red.) bog "Kærlighedens pris", som jeg er meget inspireret af. Han skriver om, at ingen af os ved, hvad der sker, når vi dør.

Under Peters sygdom, var der i medierne en debat om opstandelsen. Vi fandt den noget anstrengende. Vi nåede dertil, at vi kaldte det Vorherres mysterium. Bent Falks bog fortsatte, hvor Peters og min samtale sluttede. For vi ved jo ikke, hvad der sker. Ingen af os ved det. Vi kan kun have forestillinger om det. De forestillinger er vores eget valg.

Det valg har som andre valg konsekvenser?

- Ja. Hvis jeg vælger at tænke, at han er borte og væk, hvordan har jeg det så? Så er jeg meget ked af det. Her i mit liv vil jeg være meget ked af det. Men jeg kan også vælge et andet scenario. At Peters krop er død og borte, at han er væk på den måde, men at hans ånd på en eller anden måde stadig er levende i mig, i verden. Hvis jeg vælger det, hvordan har jeg det så?

Meget bedre...

- Meget, meget bedre. Da jeg et par dage efter bisættelsen gik i skoven og græd lidt, fordi det var så trist det hele, brød solen pludselig frem mellem træerne og en hel lille flok sommerfugle, der var nok 10, blafrede op foran mig. Og så tænkte jeg, ja, der var en lille hilsen hinsides fra, og jeg gik videre med en glædesfølelse indeni, at der var, ja, der var ..., siger hun og stemmen stopper og giver plads til en vejtrækning og de fårer, man næsten ikke kan se.

- Jeg tog det til mig. Jeg kan ikke bevise det, men lad os da have lov at have det som mennesker. Vi har brug for al den glæde, vi kan få, når vi har mistet. Egentlig er det helt vanvittigt at afvise det, synes jeg. Vi skal heller ikke tale det ihjel. Det skal bare have lov at være der. Jeg har ikke brug for at det kan bevises, heller ikke teologisk. Jeg har brug for den glæde, det giver mig. Jeg synes, vi skal hjælpe hinanden med at turde stå ved, at der ikke behøves noget bevis. Hvis det gør i stand til helt lavpraktisk at leve livet bedre, så lad os favne det.

- Vi har brug for al den glæde, vi kan få, når vi har mistet, siger Helle Skaarup, der et par dage efter bisættelsen af Peter Bastian gik en tur i skoven, da en flok sommerfugle blafrede op foran hende og hun så det som "en lille hilsen hinsides fra".

... fortsættes næste side ...